

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМЦІВ М. ОБУХІВ

Опитування проводилося

у співпраці з проектом

«Економічний розвиток міст»

за підтримки

червень 2007 р.

I. ВСТУП

У травні-червні 2007 року було проведено опитування роботодавців міста Обухова. Це опитування є елементом процесу стратегічного планування економічного розвитку з залученням громади, який визначатиме економічне майбутнє міста. Метою опитування було отримання корисної та достовірної інформації для членів Комітету стратегічного планування економічного розвитку (КСПЕР) стосовно думки тих, хто здійснює інвестиції та створює робочі місця в Обухові. Серед питань анкети були історія і статус підприємства, характер бізнесу, робоча сила та персонал, інформація про розміщення підприємства, послуги, що надаються органами влади, та стосунки з ними, а також загальна думка про місто як середовище для ведення бізнесу.

II. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

До 7 червня 2007 року було заповнено 40 анкет. У переліку для опитування були як найбільші роботодавці міста, так і вибірка малих та середніх підприємств. У цьому звіті зведено узагальнені відповіді всіх підприємств.

В опитуванні прийняли участь 12 великих та середніх підприємств на яких працює понад 50 осіб, на одному з них працює понад 2000 працівників. Двадцять вісім з сорока опитаних підприємств забезпечують роботою менш ніж 50 працівників кожне (у тому числі – приватні підприємці).

Для отримання якомога повніших і відвертіших відповідей, респондентів запевнили, що цей звіт не буде містити посилань на конкретні підприємства, а інформація в анкетах буде конфіденційною. Однак, жодне з підприємств не скористалось «правом інкогніто».

Були виявлені відмінності у відповідях між підприємствами, що належать до різних галузей економіки, а також між великими підприємствами та представниками малого й середнього бізнесу. Тому частину даних було проаналізовано з урахуванням цих відмінностей.

Звичайно, опитування 40-ти підприємств не може абсолютно відобразити думку всієї бізнесової спільноти Обухова, але ці підприємства, як традиційні роботодавці, так і динамічний, зростаючий сектор малих і середніх компаній, репрезентують значну частину місцевої економіки, і дають можливість порівняти результати цього опитування з результатами аналогічних опитувань, проведених в інших містах України.

III. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ. РЕЗЮМЕ

1. Місцева економіка виявляє ознаки консолідації після нещодавніх процесів приватизації, які супроводжувалися становленням і зростанням динамічного сектору малих і середніх підприємств. Місцеві підприємці найбільше незадоволені загальною економічною ситуацією в країні, національним законодавством, низьким рівнем інвестицій, бюрократизмом, а також відношенням службовців до підприємців.
2. Загальна кількість працівників на всіх підприємствах-респондентах сьогодні складає 4618 осіб. У найближчі 2-3 роки планується створити ще більше 490 робочих місць. Рушійною силою у створенні нових робочих місць є підприємства з кількістю працюючих понад 50 осіб, особливо будівельної галузі, сфери торгівлі та обслуговування, де респонденти найбільш позитивно оцінюють перспективи на наступні роки.
3. Стан ринку праці визначається такими важливими параметрами:
 - 42,3% працюючих – жінки (у 2002 році їх було близько 41,17%);
 - 31,7 % працюючих мають вищу освіту (у 2002 році їх було близько 30,0%);
 - жителі передмість складають 8,6% (у 2002 році їх було близько 5,7%).
4. Експортна орієнтація місцевої економіки є не високою. За межі України експортується лише 39% продукції. Головними експортерами є великі підприємства. Однак, експортують свою продукцію 6 з 40 опитаних підприємств. Для них, основним ринком збуту своєї продукції є країни СНД. Лише три фірми експортують близько половини своєї продукції..
5. Рівень збуту на одного працюючого (продуктивність праці) в бізнесі (77,6 тис. грн. на рік) є вище середнього рівня в Україні.
6. Проблемаю є нестача висококваліфікованої робочої сили. При цьому якість працюючих трудових ресурсів (порівняно з середніми значеннями в інших містах України де проводилось аналогічне

опитування) є доволі високою. На загал, за оцінками керівників підприємств, «задовільні» (16 %) та «погані» (5 %) працівники складають порівняно незначну величину. Така відсоткова частка «поганих» працівників не віщує проблем ні для працедавців, ні для інвесторів, які планують «прийти» у місто. Число «відмінних» працівників на думку місцевих працедавців становить – 24 %, а «добрих» - 55%. Ринок праці має певні резерви, які дозволяють зробити зміни на краще. Середня заробітна плата (2007 р.) досягла позначки - 1289 грн. на місяць. У 2006 році вона була 1085 грн. на місяць. Відносно багато підприємств (23) або вже відчувають брак працівників необхідної кваліфікації, або очікують його у недалекому майбутньому (10). Головним чином дефіцит високо кваліфікованих спеціалістів відчувається серед інженерно-технічних працівників у технічних сферах. Бракує кадрів цілого ряду робітничих професій.

7. Лише 3 підприємства мають відділи, що займаються науковими розробками.
8. Більшість будинків, комунальне та технологічне обладнання міста знаходяться у не надто добромому технічному стані. Відчувається брак площ для розвитку бізнесу. Про бажання розширити свій бізнес повідомило 16 фірм. Труднощі з отриманням землі або приміщень відчувають 24 фірми. Три підприємства планують перенести свою діяльність до іншого міста і 5 розглядають таку можливість.
9. Приплив зовнішніх фінансових ресурсів до місцевої економіки є дуже незначним. Серед опитаних лише одно підприємство з іноземними інвестиціями. Загальна сума очікуваних інвестицій на найближчі 2 роки у розмірі 11,8 млн. грн. є недостатньою для міста. Розуміючи, що внутрішні інвестиційні ресурси у місті недостатньо – значна частина опитаних підприємців висловились за залучення прямих іноземних інвестицій. Розвиваючись, підприємства міста планують створити понад 490 нових робочих місць, однак, це не надто оптимістичний показник.
10. Визначальними чинниками розташування більшості підприємств саме в Обухові є наявність ринків збуту товарів і послуг (в основному характерно для невеликих підприємств, постачальників сировини і кваліфікованої робочої сили,
11. Загалом, рівень якості послуг, що надаються органами місцевого самоврядування в місті є дещо кращим порівняно з середньою величиною, отриманою у результаті узагальнення даних з інших міст України. Так по усіх параметрах, крім стану із будівництвом житла, підприємці міста оцінили якість послуг вище, ніж середньо-український показник. У середньому це 2,95 за 4-бальною шкалою, де 1 є найвищою, а 4 – найнижчою оцінкою. Охорона правопорядку, збирання і вивезення ТПВ та утримання доріг, - це саме ті сфери, де бізнес оцінює послуги, що надаються місцевою владою найкритичніше.
12. Відчувається, що місцевий бізнес (особливо малий) очікує від міської влади постійного інформаційного обміну та реальної зацікавленості влади бізнес-кліматом міста. Невдоволення бізнесу викликає також значна бюрократична тяганина, особливо щодо вирішення земельних питань.
13. Двоє з 40 респондентів оцінили якість місцевої влади на відмінно. На «добре» міську владу оцінили 21 підприємець.
14. Місто Обухів, як місце для ведення бізнесу, отримало дещо кращі оцінки. Троє з опитаних підприємств вважають місто відмінним місцем для ведення бізнесу, а «добрим» - 17. Місцевий бізнес-клімат отримав лише одну незадовільну оцінку.
15. Компанії поділяють думку, що місцева економіка поліпшиться завдяки таким позитивним змінам на місцевому рівні: підготовки і перепідготовки робочої сили (53%), розвитку малих і середніх підприємств (50%), розвитку комунальної інфраструктури (40%), покращенню навколишнього середовища і інфраструктури для бізнесу (по 30% відповідно), залученню прямих іноземних інвестицій (28%).

IV. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

1. СТАТУС ПІДПРИЄМСТВ

Більшість опитаних підприємств (32 з 40) було засновано після 1990 року, проте частина з них (8 підприємств) є «продовжувачами справи» традиційних галузей та своїх попередників. Найбільша частка новостворених компаній належить малим підприємствам у сфері торгівлі та послуг, тоді як у сфері виробництва та серед великих роботодавців переважають традиційні підприємства целюлозно-паперової, швейної та харчової галузей промисловості. Серед опитаних підприємств лише одно підприємство з часткою іноземного капіталу (його не відображено у структурі власників так як питома вага власності іноземних суб'єктів складає 0,1%). У структурі власників усіх опитаних підприємств відносна частка державної власності сягає 7 відсотків (основним чином через 1 велике підприємство), комунальної – 1%.

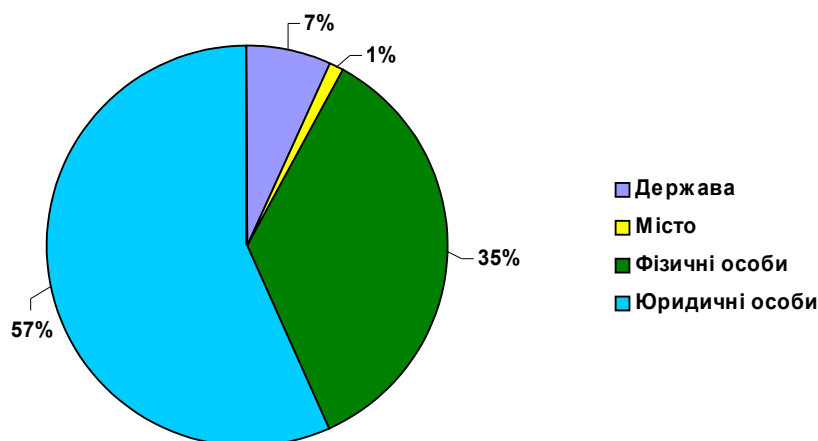

Рис. 1. Структура акціонерів (власників) підприємств

При цьому основними власниками найбільшої кількості підприємств міста є фізичні (35 %) та українські юридичні особи (57 %).

2. ЗАГАЛЬНИЙ СТАН БІЗНЕСУ

Економіка міста досить добре диверсифікована, але її головним сектором залишається промисловість. Саме промисловість продовжує бути головним роботодавцем та основним експортером. Найбільш вагомий внесок належить шести великим підприємствам, які забезпечують 75,3 % обсягів реалізації продукції опитаних підприємств.

Обухів, як і більшість подібних міст України, відчули вплив значних коливань щодо змін на ринку праці протягом перехідного періоду. Найбільші працедавці сьогодні працюють доволі успішно, нарощуючи виробництво та демонструючи прийнятну ефективність. Опитування виявило досить стабільну галузь будівництва та виробництва будівельних матеріалів. Ринки збуту будівельних підприємств знаходяться, природно, у Київській області.

Новим явищем у місцевій економіці є розвиток малих і середніх підприємств після 1990 р.; ці компанії здебільшого задовольняють різноманітні потреби регіональних галузей, домогосподарств і населення.

Респонденти мали назвати чинники негативного впливу на поточний і майбутній розвиток своєї продукції чи послуг (див. рис. 2).

До чільної групи чинників увійшли: (1) загальна економічна ситуація – згадувалася 60% всіх респондентів; (2) національне законодавство 55%; (3) нестача кваліфікованої робочої сили 53%. Далі за рейтингом йдуть «витрати на енергію» і «процентні ставки» — відповідно 38% і 33% (більш важливою ці проблеми є для великих підприємств), «витрати на матеріали і комплектуючі» – 30%.

Такі перешкоди як «вартість робочої сили», «ставлення місцевої влади», «обмеження пов'язані із захистом доквілля» респонденти не вважають значними проблемами. Також не вважається суттєвою перешкодою жодним із опитаних підприємств віддаленість ринків.

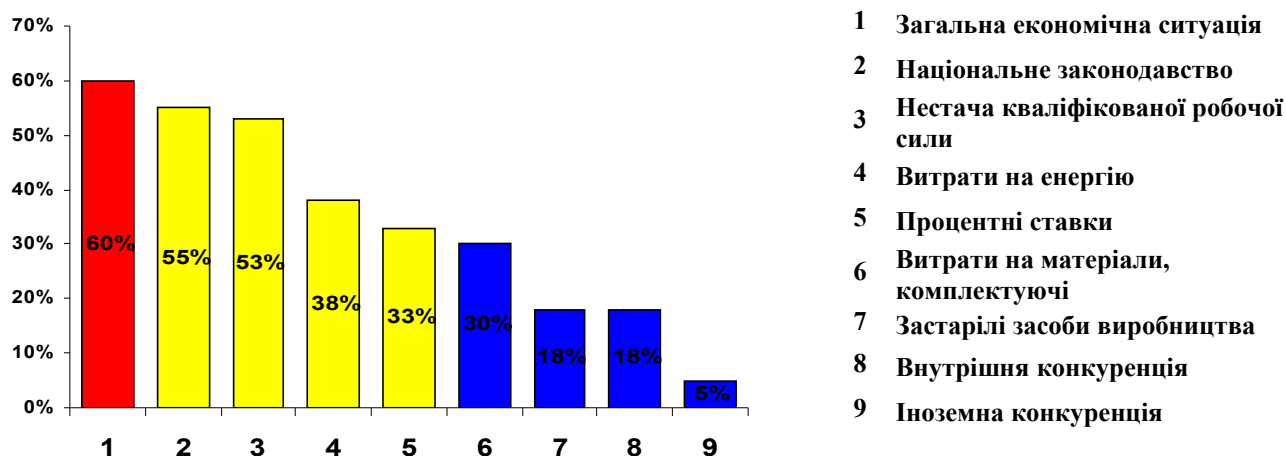

Рис. 2. Перешкоди для подальшого розвитку підприємств

Очікування, пов'язані з більш тісним співробітництвом України з ЄС чи вступом до цієї організації, є досить позитивними, хоча підприємства передбачають і негативні наслідки.

Стабільніший бізнес-клімат (65%), кращий правовий захист підприємців (48%), доступ до великого ринку без митних перешкод (38%), участь у програмах ЄС (25%), краща пропозиція робочої сили (25%), стабільний ринок капіталу (18%) є на думку опитаних підприємств головними вигодами від початку процесу інтеграції та показують нам, чого цим підприємствам найбільше бракує в сьогоднішній Україні.

Трьома найважливішими пріоритетами для великих підприємств були також: стабільніший бізнес-клімат, доступ до великого ринку без митниць та кращий правовий захист підприємців.

З іншого боку 63% підприємств опитаних підприємств з острахом очікують на втрату переваги, яку вони мають через подорожчання робочої сили, послуг і товарів, 55%-остерігаються сильною конкуренцією, а 35% непокоїть необхідність понести додаткові витрати на пристосування до нових умов.

Якщо розглядати вибірку в розрізі окремих секторів, то експортно-орієнтовані підприємства більш оптимістично налаштовані на співпрацю з ЄС, однак, у той же час великі підприємства більш чітко демонструють свої побоювання.

3. Клієнти

Усі компанії з готовністю надали інформацію про географічний розподіл своїх клієнтів.

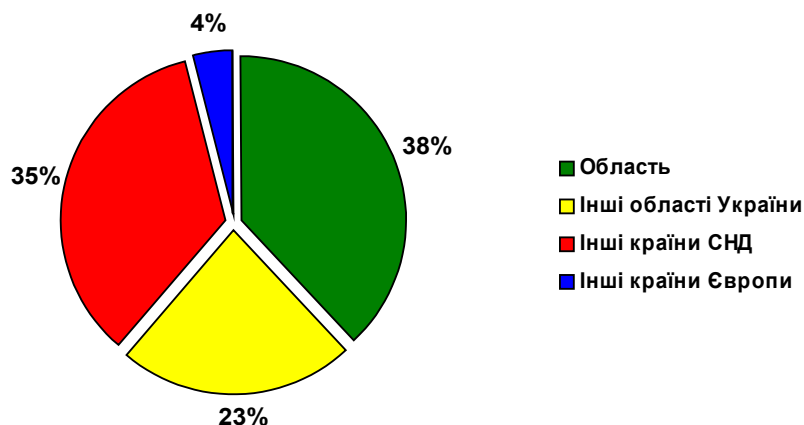

Рис. 3. Регіональний розподіл збуту продукції

Як видно з рис. 3 промисловість Обухова має низький рівень експортної орієнтації та диверсифікації клієнтів. Головними експортерами є великі підприємства. Однак, експортують свою

Вивчення думки підприємців – м. Обухів

продукцію 6 з 40 опитаних підприємств. Для них, основним ринком збуту своєї продукції є країни СНД. Лише три фірми експортують близько половини своєї продукції.

Ринок України (у т.ч. місцевий і обласний) заповнюється переважно малим і середнім бізнесом і частково великими підприємствами. У загальній структурі питома вага національного ринку України складає понад 61 відсоток з опитаних підприємств.

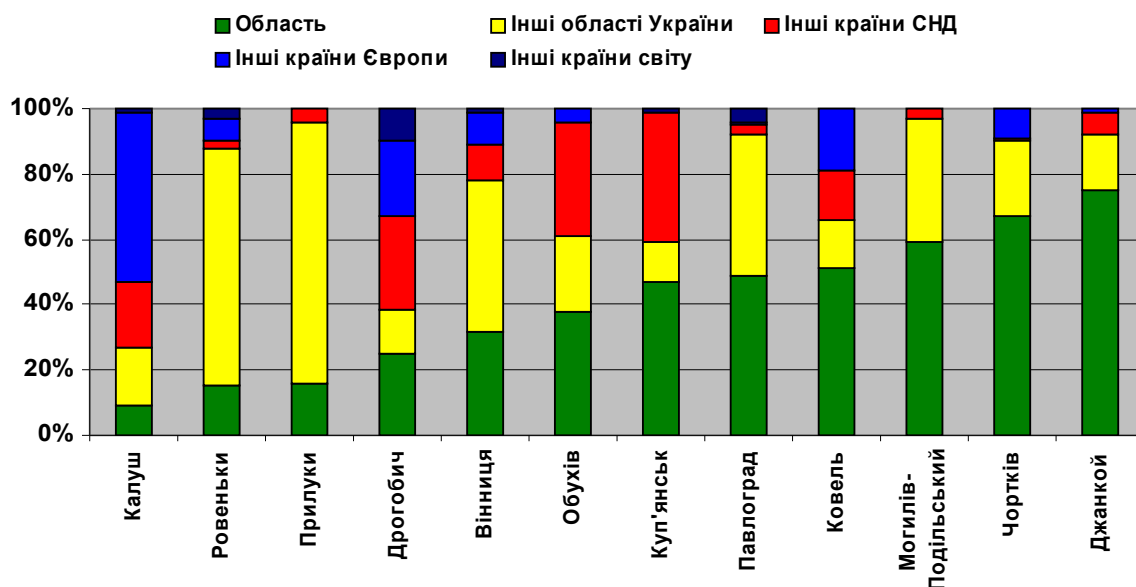

Рис. 4. Ринки збуту місцевої економіки та рівень експортної орієнтації

На рис. 4 показано порівняння показників з експорту продукції (рівня експортної орієнтації економіки) підприємств Обухова та інших міст України.

Очікування підприємців м. Обухова щодо зростання обсягів збуту є досить оптимістичними. Більшість з опитаних підприємств (крім чотирнадцяти) прогнозують ріст збуту в наступному році, правда у досить широких межах від 1% до 200%. Найбільше зростатимуть обсяги у малому бізнесі та на деяких середніх підприємствах і середній прогноз збільшення обсягів реалізації продукції складає близько 20 відсотків.

Середній збут усіх опитаних підприємств міста на одного працівника, знаходиться на рівні 77,6 тис. грн. на рік, що є досить високим показником.

Найвищу продуктивність (збут на одного працівника) демонструють середні та великі за розміром підприємства. Цікаво, що найнижчою є продуктивність у комунальних підприємств.

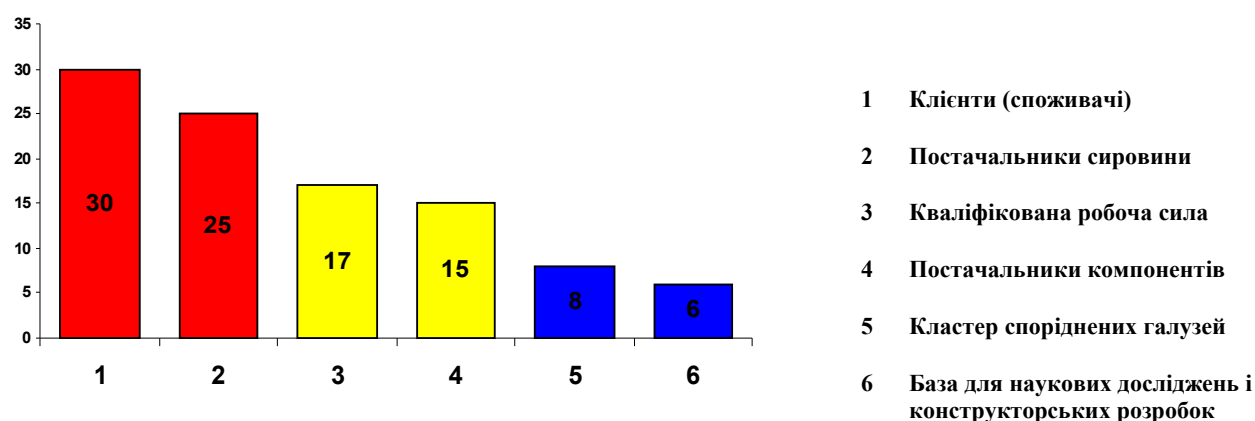

Рис. 5. Причини закріплення підприємств

Респондентам було задане питання про основні причини розташування підприємства саме у Обухові.

Для 30-ти з 40 підприємств однією з основних причин розміщення в Обухові є наявність ринку збуту (клієнтурі) в області, а для 25-ти є наявність постачальників сировини, для 17-ти наявність кваліфікованої робочої сили, для 15-ти підприємств – постачальників компонентів.

Для великих підприємств найважливішими аргументами є наявність покупців, постачальників сировини та компонентів.

Як додаткові причини розташування підприємства саме в Обухові багато підприємств називають вже існуючу виробничу базу. Малі підприємства переважно вказують як причину знаходження - місце проживання власника та патріотизм до рідного міста.

4. Питання праці та зайнятості

Рівень задоволення роботодавців Обухова якістю робочої сили на думку респондентів є наступним: 24% працівників є відмінними, 55% – добрими, 16% – задовільними і 5% – поганими. Відзначимо, що результати опитування керівників великих підприємств демонструють похибку із узагальненими даними (щодо усіх підприємств) у межах до одного відсотка. Отже, на відміну від інших міст України у Обухові не має значної відмінності в якості робочої сили на великих промислових підприємствах від середньої оцінки по місту.

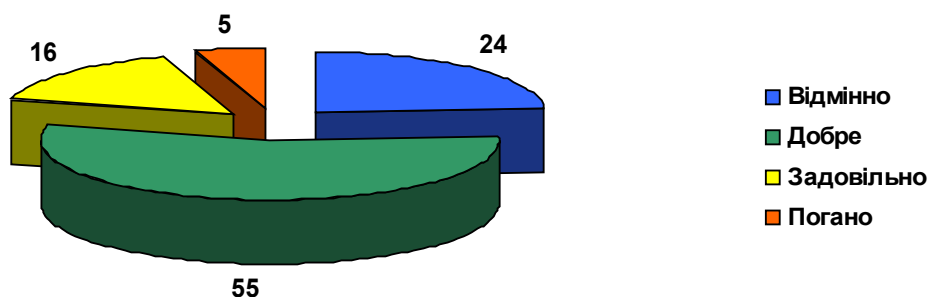

Рис. 6. Рівень задоволення працедавців Обухова якістю робочої сили

У той же час, керівники малих приватних фірм дещо критичніше ставляться до якості робочої сили на своїх підприємствах. Очевидно, причиною є низька заробітна плата та, відповідно, престижність роботи у цьому секторі.

Загальна чисельність працівників з повним робочим днем на всіх підприємствах, що брали участь в обстеженні, становить 4618 осіб.

Промисловість Обухова, як і більшість економік українських міст, кризу «перехідного періоду» пройшла доволі болісно. Найбільші працедавці міста, впродовж останніх років, скорочували кількість працівників. Однак, виглядає, що саме цей крок дозволив їм частково реструктуризуватись і зберегти прийнятні параметри ефективності.

Останнім часом ситуація стабілізувалась. П'ять років тому (2002) на опитаних підприємствах разом працював 4234 працівники, а торік (2006) - 4535. Тенденція демонструє стаке зменшення кількості зайнятих. Однак прогнозується, що у наступні роки чисельність працюючих повільно зростатиме. Цьому сприятимуть інвестиції у розвиток виробництва, які підприємства планують здійснити у період 2007-2008 рр. Залучивши інвестиції підприємства планують створити додатково більше 200 робочих місць. Цікаво, що більшість з них створить малий бізнес.

Ріст чисельності працюючих найбільш значним є у малому і середньому бізнесі.

Середня чисельність працівників на опитаних підприємствах у 2007 році становила 115 осіб.

Жінки складають лише 42,5 відсотки працівників у вибірці, що логічно з огляду на «чоловічий» характер домінуючих секторів. У той же час до вибірки не потрапили важливі роботодавці жінок – сфери освіти й охорони здоров'я.

Частка працівників з вищою освітою становить 31,7% і демонструє сталу тенденцію до зростання (у 2002 році – 30%). Це найвищий показник серед міст, у яких проводилось аналогічне дослідження і він значно перевищує середній показник по Україні. Однак, слід врахувати, що тут не враховані працівники, які працюють у бюджетній сфері, де процент працюючих з вищою освітою ще вищий. Тому освітній рівень працівників міста Обухова є досить високий.

Лише три підприємства мають підрозділи, що зайняті науково-дослідною роботою безпосередньо на виробництві. У цих підрозділах зайнято 3 працівники. Ще два підприємства планують найближчим часом створити підрозділи, що займатимуться науково-дослідною роботою. Очевидно, при такому

Вивчення думки підприємців – м. Обухів

розподілі трудових ресурсів забезпечити інноваційний напрямок розвитку промисловості міста буде нелегко.

Задоволення роботодавців якістю свого персоналу порівняно з іншими містами України (рис.7) знаходиться на середньому рівні.

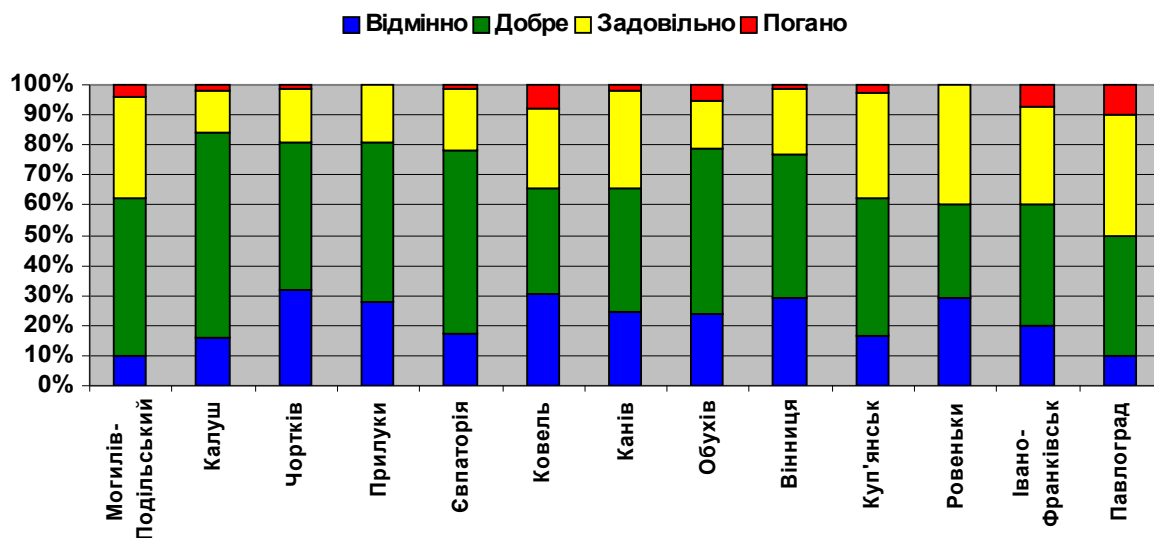

Рис. 7. Рівень задоволення працедавців деяких міст України якістю робочої сили

Фактична місячна заробітна плата на опитаних підприємствах становила у середньому 1289 грн. (2007 р.) і була значно більшою, ніж в інших містах, в яких проводилось дослідження. Значний вплив на рівень оплати праці у місті чинить його розміщення біля міста Києва, де рівень заробітної плати значно перевищує середній її рівень по Україні. Цей параметр демонструє стале зростання, хоча є ще далеким до оптимального. У 2006 році середня зарплата у реальному секторі економіки за результатами опитування склала 1085 грн.

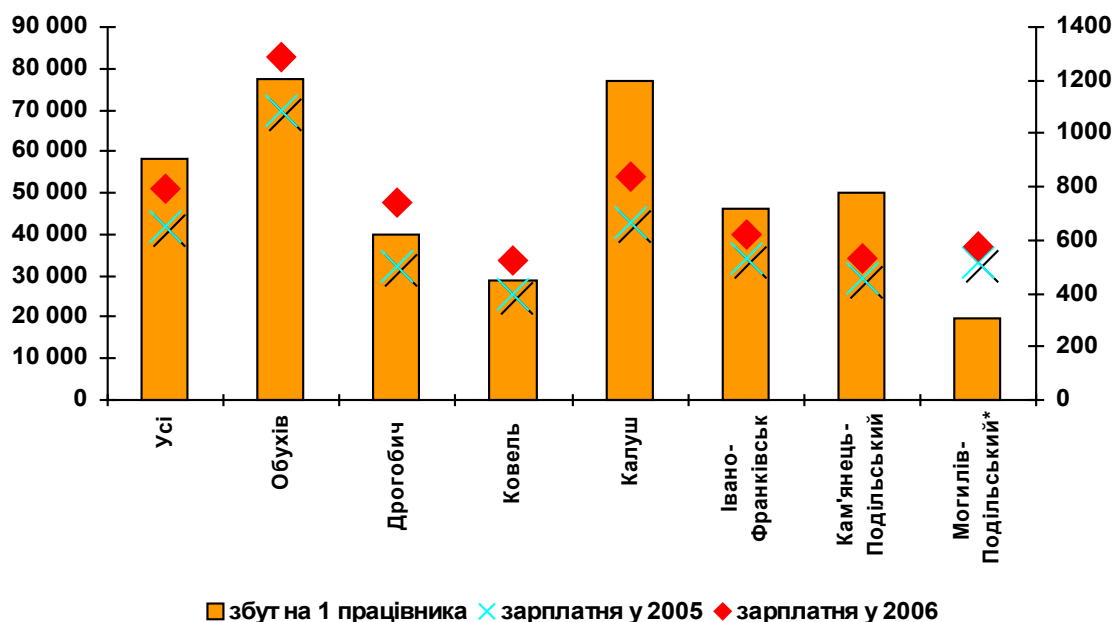

Рис. 8. Заробітна плата та збут

Примітка до Рис. 8. На відміну від інших міст, де порівнюється зарплата за 2005 та 2006 роки, дані по Обухову подані за 2006 (відмічені синім хрестиком) та 2007 рік (відмічені червоним квадратом).

Найнижчими є середньомісячні заробітки на малих підприємствах сфери автотранспортних перевезень, послуг і торгівлі. Лідером є середній і великий бізнес. Середньомісячна заробітна плата на цих підприємствах у 2007 році склала 1315 гривень.

Загалом диференціація середньої заробітної плати на підприємствах (2007 р.) відбувається у діапазоні від 375 грн. до 2520 грн. на місяць.

Як видно з рисунку 8 Обухів має показники середньої заробітної плати та питомого збуту значно більшим ніж середньо українські дані.

Нестача висококваліфікованої робочої сили ще не є гострою проблемою, однак її актуальність зростає. Труднощі вже сьогодні відчувають 23 підприємств з 40 опитаних, 10 - очікують виникнення кадрових труднощів у майбутньому.

Відчувається дефіцит кваліфікованих спеціалістів, зокрема, інженерно-технічних працівників: інженерів-технологів, наладжиків складного обладнання. Однак, головним чином бракує висококваліфікованих працівників робітничих професій. Причому перелік є доволі широким: токарі, фрезерувальники, слюсарі-інструментальники, зварювальники, слюсарі-вентиляційники, електрослюсарі, електрики, автослюсарі, швачки, закрійники з пошиття одягу. Також не вистачає спеціалістів традиційних галузей громадського харчування і торгівлі (технолог громадського харчування, повар, бармен, продавець), будівельників, а також сучасних професій - ІТ-спеціалістів.

Про брак таких кадрів заявили керівники 15-ти підприємств.

Цікаво, що в Обухові, у малому бізнесі відчувається брак висококваліфікованих працівників торговельної сфери, зокрема, менеджерів, маркетологів. На нашу думку, причиною є не стільки відсутність на ринку праці таких працівників, скільки відносно низький рівень пропонованої заробітної плати.

5. Нерухомість

У цій сфері ситуація в Обухові має як позитивні, так і негативні сторони (див. рис. 9 і 10). Але, якщо порівнювати з іншими опитаними містами, виглядає дещо краще лише показник можливих намірів Обухівських підприємств припинити бізнес та покинути місто. У даний час (травень 2007), лише 3 підприємства має намір це зробити і 5 розглядають таку можливість.

З 40 респондентів лише 10 підприємств є власниками будівель або землі, 14 є лише орендарями. Крім того, 15 підприємств мають майно для ведення бізнесу, але у той же час частину орендують.

Можливість розширення (наявний ресурс нерухомості) у даному місцезнаходженні мають 16 фірм з 40, що відповіли на це запитання. Це свідчить про відсутність значних ресурсів нерухомості і майна для розвитку бізнесу у Обухові.

У той же час, лише 3 з опитаних підприємств потенційно готові надати в оренду або продати частину своїх приміщень. Це свідчить про невеликий потенціал приватного сектору щодо покращення ситуації з наявністю ділянок чи приміщень для бізнесу. Загалом, великому бізнесу цілком достатньо існуючої нерухомості для розширення виробництва, проте, малий бізнес відчуває проблему доволі гостро.

З іншого боку, як ми зазначали, у місті, загалом існує високий потенціал розширення бізнесу – 5 компаній планують розширюватися в інших адміністративно-територіальних одиницях, і ще 11 розглядають таку можливість.

Шістнадцять підприємств планують також розширити свій бізнес саме у Обухові, а ще 14 - розглядають таку можливість найближчим часом.

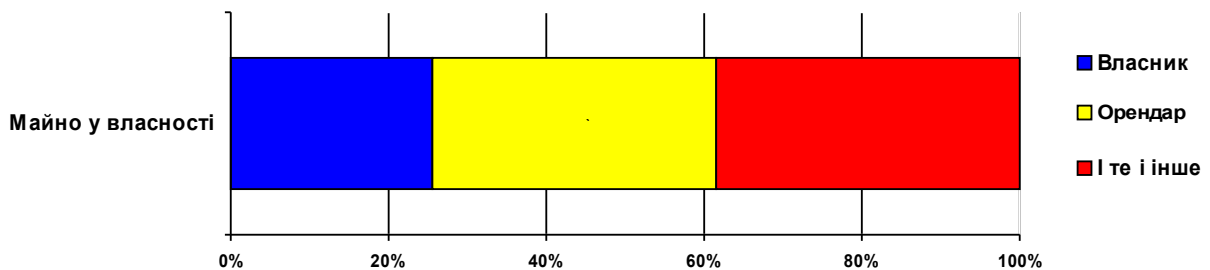

Рис. 9. Інформація про власність на нерухомість

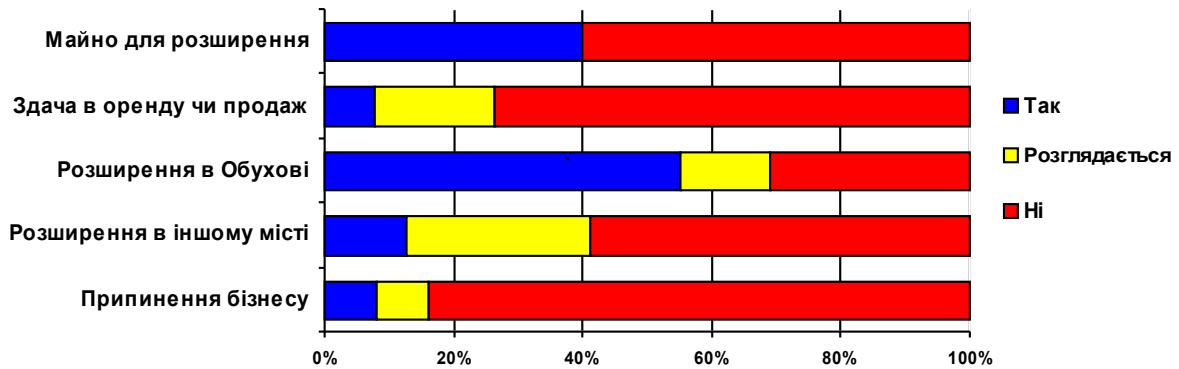

Рис. 10. Інформація про нерухомість і можливості для розширення

Дуже позитивним є те, що лише 3 з опитаних підприємств планує покинути бізнес у Обухові та перенести виробництво у інші міста і 5 розглядають таку можливість. Основними причинами такого можливого кроку респонденти назвали: відсутність землі для розширення, погані послуги органів самоврядування, краший бізнес - клімат у іншому місті.

Три підприємства декларують, що покращення бізнес-клімату і виділення земельних ділянок в межах міста для розширення може зупинити їх від наміру перенести бізнес у інше місто.

Нинішній стан будівель та рівень технологій не видається найкращим, тому багато компаній бажає здійснення інвестицій у вдосконалення виробничих потужностей (рис. 11). Однак, внутрішніх ресурсів місцевої економіки явно недостатньо для значних капіталовкладень.

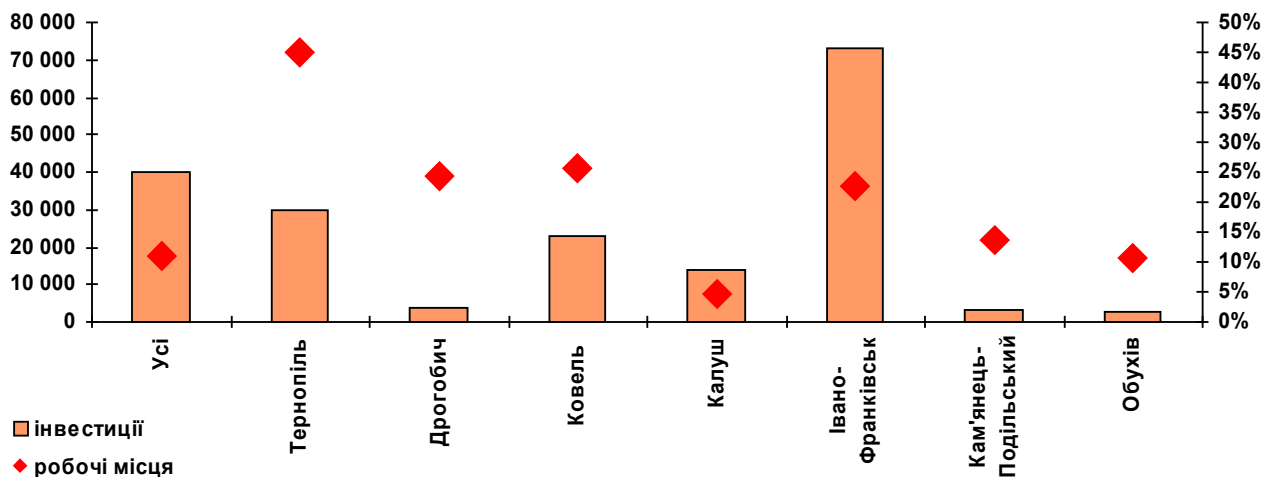

Рис. 11. Плановані інвестиції на одного працівника і створені нові робочі місця

Лише сім з 16-ти підприємств, які планують здійснювати інвестиції у м. Обухові, вказали суми ймовірних інвестицій, що мають бути вкладені у період 2007-2008 років. Підприємства планують модернізацію або вдосконалення існуючих споруд та/або технологій, здебільшого на постійній основі. Планується вкласти близько 11,8 млн. грн. і створити 490 нових робочих місць. Якщо ці цифри виявляться реальними, це, безперечно допоможе зростанню місцевої економіки.

Розглядаючи інвестиційні плани у розрізі категорій підприємств за їх розмірами слід зазначити, що великі і середні підприємства планують інвестувати лише 2,7 млн. грн. і створити 419 нових робочих місць. Тому найбільшими інвесторами у місті є представники малого бізнесу.

Щодо новостворених робочих місць (490), їх кількість є не надто значною (на жаль, на це запитання відповіло лише 11 з 40 респондентів). Виглядає, що підприємства міста не бажають повідомляти про свої інвестиційні плани, але навіть володіючи такими даними, можемо прогнозувати, що більшість цих робочих місць будуть належати до категорії «низько технологічних».

6. Послуги та відносини з органами місцевої влади

Респондентам було запропоновано оцінити види муніципальних послуг за шкалою від 1 до 4 (1 = відмінно, 4 = незадовільно). У середньому ці послуги отримали оцінку 2,95, що є значно вищим показником, ніж у середньому по Україні. Малі підприємства виявились більш критичними. Рейтинг подано на рис. 12, де праві стовпчики (жовтий колір) – середні значення інших міст, отримані у 2005-2006 рр.), а стовпчики зліва (блакитні), узагальнені дані опитаних підприємств міста Обухова. Відзначимо, що більшість з послуг, що надаються місцевою владою оцінено вище, ніж у середньому по Україні.

Найбільш суттєвими проблемами на думку респондентів є стан із охороною правопорядку (3,33), збиранням і вивезенням сміття (3,28), утриманням доріг (3,26), ліцензуванням будівництва (3,22).

Найвищу оцінку (2,44) отримала організація громадського транспорту.

Однак, за пріоритетами вирішення проблем ситуація є дещо іншою. На думку більшості респондентів, місто в першу чергу має почати з покращення стану утримання доріг. Покращення стану із будівництвом житла визнали як серйозну проблему.

Крім того, підприємці воліли б перш за все побачити дії влади направлені на підтримку малого та середнього бізнесу та покращення ситуації щодо надання ділянок для ведення бізнесу. Особливо швидкого поліпшення потребує вирішення проблем із збиранням та вивезенням твердих побутових відходів.

Ліквідація бюрократичних перепон при отриманні різноманітних дозволів, ліцензій та погоджень є беззаперечною проблемою, що потребує нагального розв'язання.

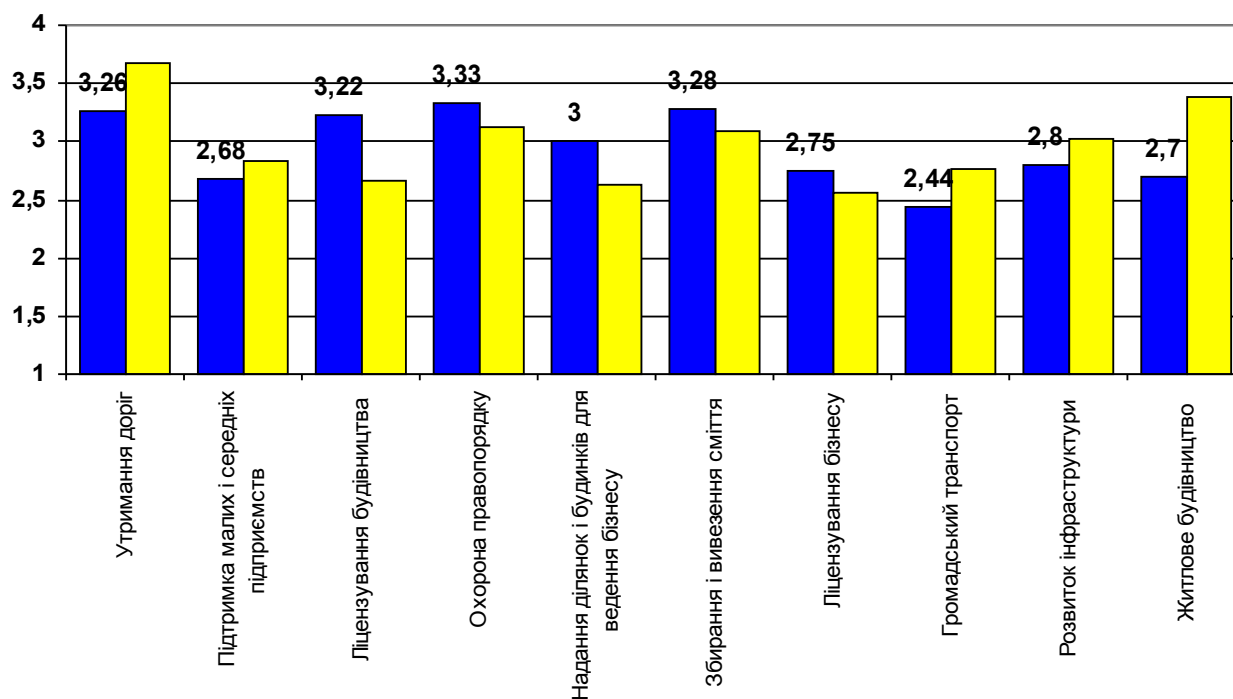

Рис. 12. Послуги органів влади

Відзначимо, що найважливіші пріоритети як для малого, так і для великого бізнесу щодо першочерговості вирішення проблем міста є охорона правопорядку та ремонт доріг. Однак найвищим пріоритетом для великих підприємств є будівництво житла (3,40).

Очевидно представники великого бізнесу мають деякі відмінні прагнення з представниками малого бізнесу. Саме останні значно частіше згадували «підтримку малого і середнього підприємництва», ніж представники потужних підприємств.

Підприємства також запитували про послуги, які мають надаватися міською владою (зокрема підрозділом з економічного розвитку) представникам бізнесу міста. Як демонструє рис. 13, підприємства активно підтримують всі з запропонованих послуг.

Найбільшою популярністю серед респондентів користувалися ідеї створення центру підтримки бізнесу, надання допомоги підприємствам у розвитку робочої сили, очікування фінансової підтримки підприємств місцевою владою та надання їм податкових стимулів.

Необхідність професійної допомоги підприємствам від міської влади у сфері економічного розвитку та надання переваги місцевим фірмам у розміщенні замовлень позитивним вважає переважна

Вивчення думки підприємців – м. Обухів

більшість респондентів. Доволі високим є бажання представників великого і середнього бізнесу отримати допомогу у залученні інвестицій – близько 83% респондентів.

Загальний результат поданий на рис. 13.

Рис. 13. Послуги підрозділу з економічного розвитку

Підприємства-респонденти також оцінили контакти з владними структурами та посадовцями. Отримані результати (рис. 14) демонструють прийнятний рівень контактів підприємців з органами влади та управління.

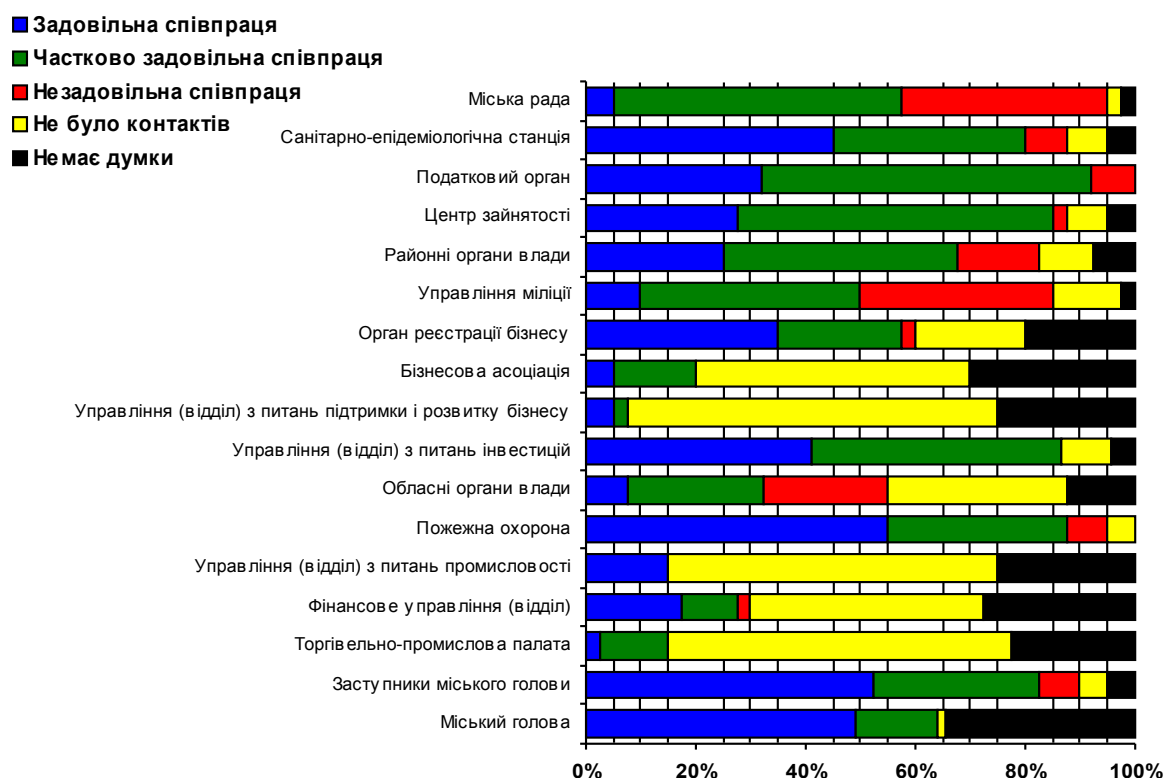

Рис. 14. Контакти з органами влади та управління

Найбільшим виявився рівень контактів підприємців з заступниками міського голови, міським головою та пожежною охороною. Він є позитивним. Серед тих хто отримав позитивний баланс комунікації податкова інспекція, санітарно-епідеміологічна станція, центр зайнятості, управління міської ради, що відповідає за підтримку бізнесу і інвестиції.

Найбільш негативний «комунікаційний баланс» в міській ради, управління міліції, обласних і районних органів влади.

Загалом, слід відзначити, що в цьому розділі йдеться не тільки про рівень співпраці з цими установами, організаціями та посадовими особами, але й про дуже низький рівень спілкування.

Численні коментарі менеджерів щодо найбільшої проблеми при спілкуванні бізнесу з цими установами можна об'єднати в одне речення: надто високий рівень бюрократизму та самих бюрократичних установ, надто багато зайвих документів, тривалі процедури, через які марнується час, нерозуміння чиновниками проблем бізнесу, брак компетентності службовців та байдужість до вирішення проблем підприємців. Звичайно, ці оцінки є узагальненими і стосуються не тільки служб і виконавчих органів міської ради. Багато підприємців хотіли б отримувати від цих органів консультативну допомогу. Варто звернути увагу, що 8 респондентів у своїх коментарях, щодо спілкування з владними інституціями вжили слово: «бюрократизм».

7. Критичні питання

Респонденти дали такі відповіді на запитання щодо трьох найбільш важливих напрямків, які мають бути відображені в стратегічному плані економічного розвитку (див. рис. 15):

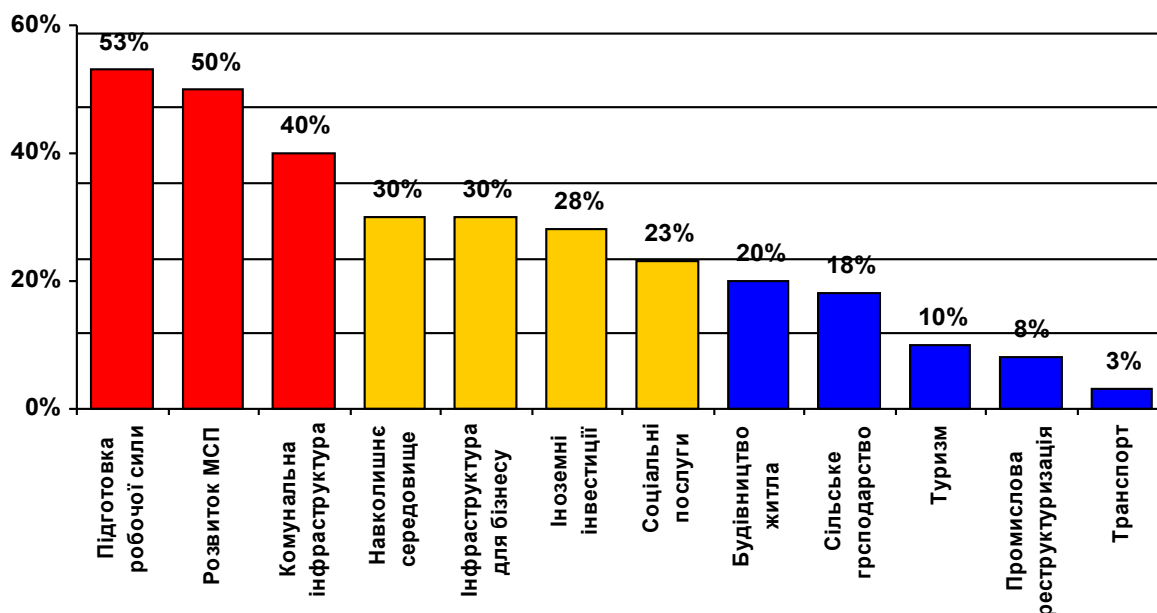

Рис. 15. Критичні питання

Отже, респонденти, маючи змогу вибирати з дванадцяти запропонованих проблем лише три найбільш важливі, розподіли свій вибір наступним чином:

- підготовка і перепідготовка робочої сили – 53 %;
- розвиток малих і середніх підприємств – 50 %;
- розвиток комунальної інфраструктури – 40 %;
- навколишнє середовище – 30 %;
- інфраструктура для бізнесу – 30 %;
- залучення прямих іноземних інвестицій – 28 %;
- соціальні послуги – 23 %;

Представники великих і середніх компаній розподіли свій вибір наступним чином:

- підготовка і перепідготовка робочої сили – 58 %;
- розвиток малих і середніх підприємств – 42 %;
- розвиток комунальної інфраструктури – 42 %;
- навколишнє середовище – 42 %;
- інфраструктура для бізнесу – 25 %;

8. ЗАГАЛЬНІ ВРАЖЕННЯ

Респондентам запропонували висловити свої загальні враження про органи влади в Обухові. Відповіді на це запитання також віддзеркалюють загальне відчуття, що міська влада (міський голова, міська рада, виконавчі органи та служби) працюють непогано, але їм слід працювати значно краще. Двоє з 40 респондентів оцінили якість місцевої влади на відмінно. На «добре» міську владу оцінили 21 підприємець. Слід було очікувати, що місцеву владу високо оцінять саме представники комунальних і державних підприємств, адже це оцінка безпосередньо їх діяльності.

Задовільну оцінку поставили 15 підприємств. Лише один респондент оцінив роботу міської ради, виконкому, міського голови та усіх виконавчих органів і служб як погану.

Місто Обухів, як місце для ведення бізнесу, отримало дещо кращі оцінки. Троє з опитаних підприємств вважають місто відмінним місцем для ведення бізнесу, а «добрим» - 17. Місцевий бізнес-клімат отримав лише одну незадовільну оцінку. Задовільним місцем для ведення бізнесу Обухів вважають представники 16-ти підприємств міста.

Двоє повідомили, що «не мають думки про Обухів, як місто для ведення бізнесу». Такі відповіді за канонами соціології, найбільш імовірно, слід вважати негативними, припускаючи, що респондент вирішив не афішувати своє негативне ставлення до бізнес-клімату в місті чи міської влади.

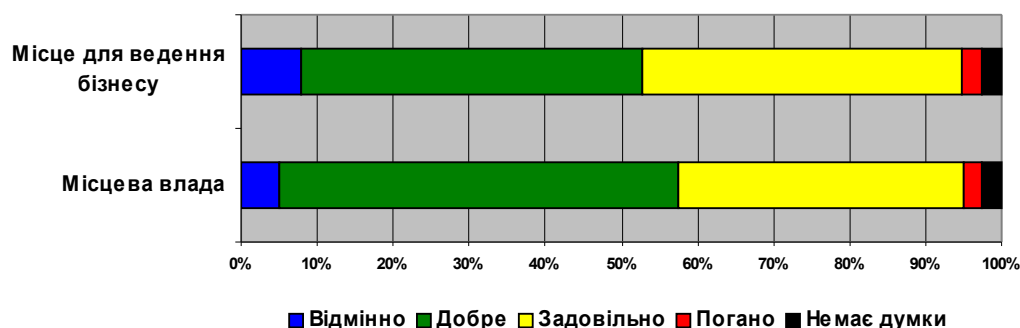

Рис. 16. Загальні враження про місцеву владу та бізнес-клімат міста

Загалом подібні оцінки не є характерними для більшості міст України та промислових міст Східної Європи, хоч як правило, саме місто підприємцями оцінюється вище, як влада.

Серед найважливіших *сильних сторін місцевого бізнес-клімату* неодноразово називали: хороші природні умови міста і району, зручне географічне розташування та близькість до Києва, наявність потенціалу для розвитку і кваліфікованої робочої сили, велику кількість потужних промислових, середніх та малих підприємств, демократизацію стосунків бізнесу та влади, її позитивне ставлення до бізнесу.

Негативні чинники, визначені респондентами: специфіка менталітету і близькість до Києва; відсутні умови для розширення підприємства; поганий контакт міськради з виконкомом і міським головою і бізнесом; бюрократичні перепони служб районного та обласного рівня; нестача робочої сили та її висока вартість; інфраструктура відстає від розвитку промисловості.

Досить цікавими є *пропозиції респондентів* стосовно вирішення конкретних проблем розвитку міста: «терміново потрібно провести облаштування міського парку відпочинку», «відмінити дозвіл на будівництво торговельного закладу на дитячому спортивному майданчику біля будинку 154 на вул. Київська», «в райдержадміністрації ввести штатну одиницю, котра була б ланцюгом між владою та бізнесом та була відповідальною за впровадження рішень, прийнятих на зібраннях влади та бізнесових структур і вирішення проблем в місцевому бізнесі».

V. УЗАГАЛЬНЕНИЙ ВИСНОВОК

Цей звіт про результати опитування підприємців відображає узагальнені думки бізнесової спільноти м. Обухова. Їхнє спільне ставлення до міської влади значною мірою визначатиме, яким буде економічне майбутнє міста – зростання, застій чи занепад. Звіт допоможе Комітету стратегічного планування економічного розвитку роботи і буде корисним для міської влади в роботі над підтримкою та поліпшенням бізнесового клімату в місті.

Проект «Економічний розвиток міст» висловлює вдячність усім представникам підприємств, котрі поділилися своїми думками та надали корисну інформацію Комітету

Вивчення думки підприємців – м. Обухів

стратегічного планування економічного розвитку, а також усім працівникам виконавчих органів міської ради та волонтерам, які присвятили свій час проведеному опитуванню.